Abstrakt

V práci se zaměřujeme na to, jakým způsobem jsou utvořeny pozdně středověké bohemikální cestopisy a jak jejich autoři pracují s jinakostí, se kterou se v cizích krajinách setkávají. Základ tvoří především texty „panoše Jaroslava“, Václava Šaška z Bířkova a Gabriela Tetzela. Pro srovnání jsou pak méně podrobně uvedeny i cestopisy Martina Kabátníka a Jana Hasištejnského z Lobkowicz. Analýza se soustřeďuje nejprve na nárok cestopisu na pravdivost. Předestřeny jsou tak aspekty, které v textu napomáhají k získání recipientovy důvěry v předložené informace a v jejich autenticitu. Nejčastěji se v cestopisech objevují podrobné popisy, subjektivní hodnocení, očitá svědectví či tělesné prožitky. Následně je v textech řešena problematika vypravěčské persony, která jinakost zprostředkovává čtenářům. Důraz je kladen na to, jak se autor jakožto vypravěč v cestopisu projevuje, jakou masku si pro čtenáře nasazuje a co o něm můžeme soudit na základě předloženého díla. Nejvíce patrné jsou informace týkající se původu autora, jeho specifické zaměření na určité oblasti a jazykové či historické znalosti. Dále pak můžeme vyvodit vztah k náboženství nebo další vlastnosti či osobnostní rysy odvozené zejména z různých nepatrných zmínek, potažmo z autorových subjektivních názorů. V závěru se pokoušíme předložit ve shodě s názvem práce předběžnou typologii jinakosti na základě kombinace výše uvedených aspektů. Vyčlenili jsme tyto tři typy jinakosti: spatřená vlastníma očima x zprostředkovaná, etnická x náboženská, popsatelná pomocí referenčního rámce x zásadně jiná přijímaná s údivem.